

Jaarverslag 2015 Portefeuillehouders AVN

Voorwoord

Het is wederom een druk jaar geweest voor de portefeuillehouders van de AVN. Naast politieke bemoeienis waren we vooral actief op het niveau van ambtelijk vooroverleg. Daar kan de AVN de meeste invloed uitoefenen. Vooral als er met veel kennis van zaken kan worden meegedacht over de manier van uitvoering van groenbeheer.

We prijzen ons gelukkig met de uitbreiding van portefeuillehouders in de randgemeenten. Dit jaar leest u ook verslagen uit Voorburg, Rijswijk, Zoetermeer en een stuk landelijk gebied tussen Voorschoten en Wassenaar.

Afgelopen jaar zijn er dan ook weer 32 verschillende dossiers geweest waaraan een kleine groep mensen hard gewerkt heeft. Alle hulde voor deze vrijwilligers die zich nooit laten ontmoedigen en zich altijd weer gedreven voelen om de schouders onder een activiteit te zetten.

Aletta de Ruiter
Secretaris AVN

Den Haag, 16 april 2016

Inhoud

Scheveningen Haven / Norfolk	3
Kijkduin Bad/ Loosduinen	3
Ockenburgh	3
Strand(nota)	3
Scheveningse Bosjes	4
Internationaal Park	4
Groenbeleving in wijk Duinoord	5
Denktank knelpunten NWHR	5
Wijkvisie Groen Scheveningen	5
Oostduin/Arendsdorp, nieuwbouw	6
Oostduin/Arendsdorp, beheerplan	6
Landgoed Oosterbeek	6
Landgoed Meer en Bos	7
Meijendel, Dunea	7
Westduinpark /Bosjes van Poot/Wapendal	7
Zoetermeer Buytenpark	8
Zoetermeer Nieuwe Driemanspolder	8
Wijkproject Bloeiende Boomspiegels	9
Vogelbeschermingsprojecten	9
Onderzoek aantasting Doornduin	10
Project digitale communicatie	10
Boomzaken	10
Adviesraad Monumentale Bomen	12
Dennen Belvedèreduin	12
Verdichtingsplannen Bloem en Daal	12
Laak	13
Rijswijk	13
Voorburg	13
Rijnlandroute	13
Duivenvoordse- en Veenzijdsepolder	14
Natuur in bestemmingsplannen	15
Zienswijzes	16

Scheveningen Haven/Norfolk

Jos Verhoeff

Er komt toch een trambaan naar het Norfolkterrein. De AVN heeft de werkgroep die een studie naar het Tracé gemaakt heeft vooral meegegeven dat daarvoor geen waardevolle bomen mogen sneuvelen en dat het gekozen traject / de gekozen tramlijn zoveel mogelijk toeristen moet verleiden de auto (aan de rand van de stad) te laten staan. In 2016 is er een meerderheidsadvies van de werkgroep uitgebracht.

Kijkduin-Bad / Loosduinen

Jos Verhoeff

Het bestemmingsplan Kijkduin-Ockenburgh is inmiddels aangenomen. De sterflats blijven staan en de gemeente kon geen verplichtingen aan het sterk vergrote Atlantic opleggen in het bestemmingsplan.

De projectgroep die de projecten in Kijkduin-Bad begeleidt: Atlantic verbouwing en vernieuwing van Kijkduin-bad zelf komt nog regelmatig bijeen, wat geen garantie is dat er niets mis kan gaan, maar de AVN wordt wel op de hoogte gehouden.

Voor de veel bediscussieerde busbuffer is een studie gemaakt, waarin de huidige locatie als "beste" wordt aangewezen. Omdat van de alternatieven er geen enkele was die op een ruime meerderheid van de stakeholders kon rekenen, wordt de huidige locatie dus waarschijnlijk aangewezen als beste mogelijkheid.

Ockenburgh

Jos Verhoeff

Door het afhaken van Roompot is de grootschalige gebiedsontwikkeling in Landgoed Ockenburgh afgeblazen. De gemeente is vervolgens in zee gegaan met het zogenaamde plan B dat een aantal lokale ondernemers kleinschalig ten uitvoer wil brengen. Medio 2015 is er tijdelijk een restaurant geopend in het landhuis. Dat was in afwachting van de renovatie die zeer noodzakelijk is vanwege het verregaande achterstallig onderhoud. Eind 2015 is daarmee een start gemaakt. Daarmee is de decennialange touwtrekkerij om landgoed Ockenburgh nu is geëindigd in een kleinschalig initiatie dat past binnen de doelstellingen van Natura 2000 waar de buurt en andere belangengroepen zeer tevreden mee zijn. Overigens met dank aan wethouder Wijsmuller die zelf geen voorstander was van grootschalige ontwikkeling.

Strandnota

Jos Verhoeff / Jeannine Engels

Om de nieuwe gemeentelijke strandnota te maken heeft de gemeente een reeks behoorlijk slecht doordachte en georganiseerde bijeenkomsten gehouden, waarin iedereen zijn/haar zegje kon doen. Door de chaotische manier van discussiëren kwam daar weinig uit. De slotbijeenkomst viel uit door ziekte van de wethouder, maar de strandnota ligt er. De AVN heeft vroeg in het proces een zienswijze op het strand ingediend, en heeft dat weer gedaan op de inmiddels verschenen concept strandnota. Overigens heeft de gemeente deze nota niet afgewacht om vergunningen af te geven voor de bouw van 40 strandhuisjes. Helaas zaten er bijzonder weinig momenten in waarop organisaties konden inspreken.

Wel doet de AVN mee in het initiatief 'Bescherm de kust' die zoveel reuring maakte dat minister Schultz-Van Haegen haar plannen om bouwen in de kust te verruimen, weer heeft ingeslikt.

Scheveningse Bosjes

Caroline de Jong

Dit jaar is er geen bijeenkomst geweest van het beheerplatform. Wel zijn er een aantal natuurwerkdagen geweest waar vrijwilligers, vooral in het begin, met veel enthousiasme een groot aantal esdoorns hebben verwijderd.

In het najaar 2015 heeft Madurodam aangekondigd (weer) te willen uitbreiden in de Scheveningse Bosjes, tussen Ver Huellweg en Haringkade. De gemeente heeft daaraan een aantal voorwaarden gesteld, waaronder behoud van groen en het betrekken van omwonenden en belanghebbenden. Die hebben een aantal uitgangspunten geformuleerd: uitbreiding op het terrein zelf of aan de voorkant, maar niet in het bos. Het bos is beschermd door de beheersverordening, als Rijksbeschermd Stadsgezicht, door het groene beleidsplan "Groen kleurt de stad", flora en fauna wet, enz. Het is belangrijk voor de ecologische verbindingen naar Westbroekpark en Nieuwe Scheveningse Bosjes. Zangvogels en ook de buizerd en de bosuil broeden er. Madurodam heeft in 2016 overleg met verschillende organisaties gestart.

Internationaal Park

**Caroline de Jong, Aletta de Ruiter,
Maarten Smies, Daphne Nicolai**

Zoals in eerdere jaarverslagen valt te lezen, was de gemeente voornemens zes groengebieden te verbinden tot een "Duurzaam park voor de Vrede". Daarvoor schreef de AVN haar visie voor het "Haagse Binnenduinbos". In de zomer van 2015 werd de AVN samen met een beperkt aantal andere stedelijke- en wijkorganisaties uitgenodigd voor drie bijeenkomsten van een begeleidingsgroep Internationaal Park. Van de zes groengebieden waren er twee overgebleven, Scheveningse Bosjes en Westbroekpark. Tijdens deze bijeenkomsten werden vluchtige presentaties gegeven waarbij de organisaties de plannen niet goed konden bestuderen. Na afloop schreven bewonersorganisaties en stedelijke organisaties naar de wethouder over hun ongenoegen over deze procedure met commentaar op de gepresenteerde voorstellen. De wethouder heeft daar toen geen gevolg aan gegeven. Eind 2015 werd het ambitiedocument van LOLA voor het Internationale park ter inzage gelegd. Daarna werd door de gemeente een bijeenkomst georganiseerd. De AVN schreef daarvoor al snel een samenvatting en een artikel in Haagwinde, die velen tot inspiratie dienden. Die vormden ook de basis voor haar eigen uitgebreide reactie, die u op de website kunt lezen.

Enkele punten:

- Begin met een inventarisatie van wat er is aan natuur en hoe je die kunt versterken
- Een rondje door het park voor wandelaars en joggers is leuk! Maar hoeft niet te bestaan uit een weg van 6m beton, volledig verlicht, met kaalkap ernaast tot 15m.
- Verbindingen voor mens en dier over de drukke Teldersweg vormen een grote toegevoegde waarde voor het gebied. Zoek uit hoe dat het beste kan. De AVN heeft een voorkeur voor een overkluizing of een ecoduct
- Geen beek dwars door de duintjes, geen reuring en horeca midden in het park of in delen belangrijk voor de ecologische verbindingen, enz.

De AVN was niet de enige die reageerde. Er zijn duizenden reacties geschreven op de plannen en in januari 2016 was er een goed bezochte demonstratie. Met als resultaat dat de wethouder in februari 2016 zijn Ambitieplan heeft ingetrokken.

Groenbeleving in de wijk Duinoord

Jaap van Loenen

Om bewoners en andere geïnteresseerden meer betrokkenheid te geven bij het wijkgroen van Duinoord heeft Jaap van Loenen een bomenwandeling geschreven langs bijzondere bomen in de wijk. Deze route wordt binnenkort uitgegeven in een folder. Met deze route al leidraad geeft Jaap ook regelmatig een bomenexcursie. In 2015 waren dat er twee, een voor de AVN en een voor STEK, de kerkorganisatie uit de buurt. Beide activiteiten waren goed bezet.

Verder verzorgt Jaap elk kwartaal de bomenrubriek in Haagwinde.

Denktank knelpunten Noordwestelijke hoofdroute

Daphne Nicolai

Langs de Noordwestelijke Hoofdroute (NWHR) tussen Kijkduin en de Scheveningse Bosjes, bevinden zich diverse verkeersknelpunten. Om deze knelpunten te registreren en mogelijk op te lossen heeft de gemeente een Denktank project opgezet, verdeeld over drie trajecten van de NWHR met drie verschillende Denktanks waarin deelgenomen wordt door leden van bewonersorganisaties. Er is voor het oplossen van de knelpunten 14 miljoen euro uitgetrokken door de gemeente. Een inspraakprocedure maakt onderdeel uit van deze knelpuntenaanpak.

Het doel van de Knelpuntenaanpak NWHR is het verbeteren van de ruimtelijke inpassing van de weg, de leefbaarheid in de omgeving en de verkeersveiligheid voor alle weggebruikers. Met bijzondere aandacht voor de veiligheid van fietsers en oversteekmogelijkheden en met behoud van de doorstroming en capaciteit op de NWHR. Op 15 april 2015 presenteerden de Denktanks hun adviezen bij het project Knelpuntenaanpak NWHR aan wethouder De Bruijn van Verkeer.

NWHR trajectdeel 3, Houtrustbrug- Madurodam wordt in 2016 uitgewerkt.

Knelpunten van NWHR trajectdeel 1, Machiel Vrijenhoeklaan – Sportlaan met aanliggende groenzone worden als eerste aangepakt. De weg wordt veiliger. Bomen worden vervangen of verplant. De groenzone tussen de De Savornin Lohmanlaan en de Daal en Bergselaan wordt door de herinrichting ongeveer 5 meter smaller. De stadsecoloog adviseerde over de aanpak van de beplanting. De afwateringssloot van de sportvelden wordt gedempt. Daardoor kan de Haagse Beek gedeeltelijk verbreed worden met flauwe bochten en natuurvriendelijke oevers.

Wijkvisie groen Scheveningen **Daphne Nicolai, Caroline de Jong, Aletta de Ruiter**

Voor verschillende stadsdelen zijn visies gemaakt voor het beheer van het groen buiten de grote groengebieden. Bijzonder voor Scheveningen is dat bewonersorganisaties en de AVN van het begin af aan betrokken zullen worden.

Door burgers intensiever en langdurig bij het groenbeheer in hun omgeving te betrekken wil de groep meer samenhang en een duidelijke visie op duurzame en integrale ontwikkeling van het groen bewerkstelligen in Scheveningen, met oog voor en behoud van natuurwaarden en cultuurhistorie.

Een aantal wijkorganisaties en leden van de AVN in de werkgroep “Groen Scheveningen” is bijeen geweest om te spreken over beheer van duurzaam groen in Scheveningen. Het groen heeft vele functies. Het draagt bij aan biodiversiteit, een plezierige en gezonde leefomgeving,

en biedt mogelijkheden voor recreatie. Scheveningen bepaalt voor een belangrijk deel de uitstraling van Den Haag als stad aan zee, heeft met het groen ook een belangrijke functie in de CO₂- en fijnstofhuishouding van de stad en biedt plaats aan bijzondere flora en fauna. In de loop van de tijd is het beheer van dit groen aangepast aan de stijgende kosten en is gekozen voor meer extensief beheer en meer oog voor het belang van flora en fauna. Om te bezuinigen zijn de laatste tijd echter veel heestergroepen verwijderd en vervangen door gras, wat weer niet goed is voor de fauna.

Arendsdorp, nieuwbouw

Joost Gieskes

Aan al het rumoer rond deze plannen kwam een einde doordat de Stichting Arendsdorp failliet ging. Het gebouw met gronden is nu aangekocht door een projectontwikkelaar die ook de Shellflat aan de Oostduinlaan transformeert naar woningen. Met dat laatste is reeds in 2014 een begin gemaakt. Wat er met de flat Arendsdorp gaat gebeuren is niet bekend, ook de ontwikkelaar heeft vooralsnog geen concrete plannen

Oostduin/Arendsdorp, beheerplan

Joost Gieskes

Het beheerplan is voor een groot deel uitgevoerd, met meer respect voor het verleden dan aanvankelijk de bedoeling was. De oprijlaan is voor de helft vernieuwd met beuken. De speelplek is vergroot, een aantasting van het historisch karakter van de buitenplaats maar in deze tijden van belang voor recreatie. Hier en daar heeft in het oostelijk deel van Arendsdorp dunning in het bomenbestand plaatsgevonden. Het beheerplan is nog niet voltooid.

Landgoed Oosterbeek

Joost Gieskes

De AVN heeft zitting in de begeleidingscommissie Clingendael Oosterbeek. Daarmee is ze vaste gesprekspartner met de gemeente over de renovatieplannen voor beide landgoederen. Clingendael is enkele jaren geleden al afgerond. Oosterbeek ligt nu onder het vergrootglas en vraagt om serieuze aandacht, vooral omdat de natuurwaarden van het gebied verdedigd moeten worden. In het verslagjaar is er verdergegaan met de revitalisering van het Park. Het padenplan is terug gebracht naar de vormen en inrichting die landschapsarchitect Zocher er rond 1820 aan gegeven had. Alle paden zijn van een nieuwe laag halfverharding voorzien.

Het rigoureuze kapplan is getemporeerd. Een bescheidener kapplan is inmiddels uitgevoerd. Een kort laantje met oude eiken is opnieuw beplant met jonge eiken.

In opdracht van de gemeente Wassenaar – publieksrechtelijk eigenaar – is een historisch onderzoek verricht door een ingehuurd bureau. Dit onderzoek zal de basis zijn voor een op te stellen beheerplan. Waakzaamheid is geboden want het onderzoeksrapport houdt zeer weinig rekening met dendrologische en ecologische waarden, terwijl vervanging van alle eiken nog steeds in het voornemen ligt. In 2014 en 2015 heeft een ornitholoog van de Haagse Vogelbescherming onderzoek gedaan naar de invloed van de revitalisering op broedvogels. De stand bleek met 30% verminderd. Met name de struikbroeders zijn sterk in aantal achteruit gegaan. Deze gegevens worden meegenomen in het toekomstige beheerplan, zodat rekening gehouden kan worden met habitateisen van de verschillende vogelsoorten.

Landgoed Meer en Bos

Joke Scheeres

In de maand juli was er veel natuurgeweld door de storm die er heerste. Ongeveer 8 grote bomen waren omgewaaid en versperden wandelpaden. Vele kleine bomen waren omgeknakt en het bos was bezaaid met takken. De gemeente heeft alles opgeruimd en de paden zijn weer goed begaanbaar.

Sinds 2015 is Meer en Bosch uitreengebied voor honden. Er komen daardoor elke dag extreem veel honden in Meer en Bosch, wat negatieve gevolgen heeft voor de natuur en de mens. Het aantal honden is te groot voor zo'n klein bos. Zo kan het niet langer, er moet een oplossing komen voor dit probleem. De voor 2015 geplande gemeentelijke evaluatie van het hondenlosloopleid heeft nog niet plaatsgevonden.

Meer en Bosch was een heerlijk bos met een prachtige ondergroei, waar je rustig kon wandelen en genieten van de natuur! Hopelijk kunnen we dat in ere herstellen en behouden voor de toekomst. En op zo'n manier dat iedereen aan zijn trekken kan komen.

Meijendel, Dunea

Aletta de Ruiter

Sinds een aantal jaren heeft de AVN een vertegenwoordiger in de Belangenraad van drinkwaterbedrijf Dunea. De Belangenraad wordt gevormd door vertegenwoordigers uit groene en recreatieve belangenorganisaties aangevuld met enkele particulieren. De Raad komt 4 keer per jaar bijeen en geeft gevraagd en ongevraagd advies over ontwikkelingen op het gebied van natuur en recreatie in het werkgebied van Dunea: de Oostduinen en Solleveld. Na een aantal jaren onder voorzitterschap van Dunea te hebben gefunctioneerd heeft de Belangenraad sinds 2013 een voorzitter uit eigen gelederen. Daaruit volgt ook meer activiteit van de vertegenwoordigers. De Belangenraad heeft in 2015 opnieuw intensief geadviseerd over verschillende aspecten van recreatie en natuur. Enkele onderwerpen waren: Kerven in het duin, Herstel waterwinplaatsen, Vernieuwing entrees, Educatie in de Tapuit, Scheiding van recreatie afval, Mountainbikeroute etc.

Westduinpark & Bosjes van Poot & Wapendal

Andre Smit

In 2015 heeft de AVN deel genomen aan het beheerplatform (BHP) Westduinpark & Bosjes van Poot & Wapendal. In dit BHP worden de vorderingen van het Natura 2000-beheerplan voor beide gebieden op de voet gevolgd en wordt in samenspraak met de betrokken belangenorganisaties gediscussieerd over de gevolgen van bijvoorbeeld begrazing, afplaggen en verstuivingen. Een conceptontwikkelingsvisie Westduinpark & Wapendal is opgesteld en zal in 2016 definitief worden vastgesteld.

De Haagse Piek, het hoogste punt in Den Haag, is fors opgeknapt door het verwijderen van puin en er is extra zand aangebracht en helm is aangeplant.

Punt van zorg blijft de overtredingen door het publiek. Er wordt veel dwars door het duin gerecreëerd door voetgangers, hardlopers en mountainbikes en

er gaat nog steeds teveel (illegaal) gemotoriseerd vervoer over de strandslagen.

Ook veel loslopende honden en het niet naleven van de opruimplicht veroorzaken overlast. Het Stille Strand voor het Westduinpark wordt ook steeds drukker en commerciëler.

Een ander punt van zorg blijft de oude vuilstortplaats achter de Wieringsestraat. Dat terrein herbergt voormalig huisvuil uit de jaren zestig en zeventig.

De vuilstort is afgedekt met een dikke zandlaag en wordt voorlopig met rust gelaten want er wordt geen budget beschikbaar gesteld voor de sanering. Er zijn door de Werkgroep Ecologisch Beheer Westduinpark een aantal groenwerkdagen (de derde zondag van de maand) georganiseerd in 2015 met ondersteuning van stichting Vóór Welzijn. De gemeente heeft een subsidie beschikbaar gesteld voor aanschaf van diverse materialen. Ook leden AVN en IVN waren aanwezig en de opkomst is gemiddeld 20 personen. Ook in Wapendal is een groep vrijwilligers actief en er is in overleg met de groenbeheerder een duidelijk werkplan vastgesteld. In 2015 zijn de twee gebieden (Natte Pan en Wieringsestraat) aan elkaar worden gekoppeld en worden begraaasd door de Schotse Hooglanders. Het gebied van Radio Scheveningen is geheel ontdaan van de zendmasten en is toegevoegd aan het Westduinpark. Dit gebied wordt gedeeltelijk geplagd en er zijn twee kerven aangebracht. Het schelpenvoetpad langs de eerste duinenrij werd erg ondergestoven met zand en schoonmaken was ondoenlijk. Het schelpenpad is nu vervangen door een asfalt pad met een duidelijke afscheiding met het fietspad.

Zoetermeer

Leon van den Berg

De werkzaamheden van AVN in Zoetermeer beperken zich tot deelname aan het Kwaliteitsteam Buytenpark en bemoeienis met de Nieuwe Driemanspolder.

Buytenpark

Hier staat de strijd tegen de uitbreiding van SnowWorld centraal. Dit bedrijf wil namelijk de huidige derde baan uitbreiden tot 70 meter hoogte en ruim 300 meter lengte. Het is alsof je een flatgebouw van tien verdiepingen midden in een natuurgebied plaatst. Eind 2013 heeft de Zoetermeerse gemeenteraad op de aanvraag hiervoor in beginsel positief gereageerd. Gefundeerde protesten hebben geen resultaat gehad omdat het gemeentebestuur per sé een uitbreiding wil realiseren om de Big Five leisurevoorzieningen binnen Zoetermeer te houden. Inmiddels is trouwens één daarvan, Dutch Water Dreams voor de derde keer en nu definitief failliet verklaard.

Het Kwaliteitsteam Buytenpark heeft om te beginnen uitgebreid gereageerd op het voorontwerp van het aangepaste bestemmingsplan en begin dit jaar met zienswijzen op zowel het bestemmingsplan als de al in concept gereed gemaakte bouwvergunning, samengevoegd tot het Coördinatiebesluit Verlenging derde baan SnowWorld. Zienswijzen zijn verder onder meer ook ingediend namens de AVN en de Vogelwerkgroep Zoetermeer.

In juni heeft de gemeente hierop gereageerd met de Nota Zienswijzen, een zogenoemd tweekolommenstuk. Teleurstellend daarin is dat beantwoording van alle bezwaren niet altijd even zorgvuldig is gebeurd. Zelfs staat er vijf keer dat de gemeente een inbreng 'voor kennisgeving aanneemt'. Het Kwaliteitsteam heeft nog voorgesteld om een onafhankelijke groep van deskundigen in te stellen om te bepalen wie op alle 13 ingebrachte hoofdbezwaren het nou eigenlijk bij het rechte eind heeft. Tevoren zouden alle partijen zich dan moeten neerleggen bij de uitkomst. Het gemeentebestuur van Zoetermeer heeft hieraan niet willen meewerken en half september gewoon vrijwel onveranderd het uitbreidingsbesluit genomen. Daardoor werd een gang naar de Raad van State onvermijdelijk. Mede namens de AVN heeft het Kwaliteitsteam Buytenpark daar op 29 oktober 2015 daarom twee stukken met bijlagen bij de Raad van State afgeleverd: het beroepschrift tegen het Coördinatiebesluit en een verzoek tot voorlopige

voorziening. Dat laatste om te voorkomen dat-SnowWorld intussen toch aan het werk zou kunnen beginnen. De AVN heeft ook een bijdrage geleverd aan de hiervoor nodige griffierechten. In beide zaken valt in de eerste maanden van 2016 het besluit.

Nieuwe Driemanspolder

De Nieuwe Driemanspolder is de naam van een nog aan te leggen recreatie- en waterbergingsgebied tussen Zoetermeer, Den Haag en Leidschendam-Voorburg. Het is in wezen een waterberging met recreatieve voorzieningen. Inmiddels is de aanbesteding van de werken in gang gezet. Eind augustus is de eerste fase gestart waarin het Hoogheemraadschap Rijnland vijf potentiële opdrachtnemers (aannemers) wil selecteren. Eind november zou de tweede fase beginnen met het bekendmaken van de inhoudelijke eisen op basis waarvan de opdrachtnemers een aanbieding kunnen doen. De eerste fase is echter pas begin december afgerond. Intussen heeft in diezelfde maand een beperkt archeologisch onderzoek plaatsgevonden. Daarbij zijn geen bewonerssporen aangetroffen. Planning is een start van de aanleg eind 2016 en een afronding daarvan in 2020.

Wijkproject Bloeiende Boomspiegels

Aletta de Ruiter

De projectleider van het project Bloeiende Boomspiegels is eind 2014 geremigreerd naar Nieuw Zeeland waardoor het project enigszins stuurloos werd. De ondersteuning door de AVN heeft zich opnieuw bewezen door contact te leggen met de groenbeheerder van het stadsdeel met het verzoek de uitvoerende werkzaamheden van snoeien en opruimen tijdelijk over te nemen. Dat is in de vroege herfst van 2015 gebeurd, met dank aan de gemeente. Voor 2016 wordt nog steeds een nieuwe projecttrekker gezocht. De ambitie van het project is, m.b.t. de haalbaarheid, teruggeschroefd tot de Theresiastraat in Bezuidenhout.

Vogelbeschermingsprojecten i.s.m. HVB

Aletta de Ruiter

Door in Haagwinde een aantal knelpunten in het groenbeheer aan de orde te stellen, kon in samenwerking met de Haagse Vogelbescherming worden bereikt dat in de Vinexwijken Leidschenveen en Ypenburg een ander maairegime wordt toegepast zodat de rietvogels niet meer worden uitgemaaid gedurende het broedseizoen. Tegelijkertijd werd aandacht gevraagd voor de achteruitgang van stadsvogels als Huismus en Gierzwaluw. "Meld uw waarnemingen" was het verzoek aan de AVN-leden om via een speciale website te laten weten waar in hun wijk nog huismussen broeden en gierzwaluwen nestelen. Stadsvogelkundige Martin van de Reep zette vervolgens een project op poten en vroeg bij gemeente en projectontwikkelaars aandacht voor deze resterende populaties. Inmiddels zijn er op verschillende plaatsen in de stad speciale beheermaatregelen genomen om de populaties te helpen overleven. Daarbij ligt bij huismussen de aandacht op veilige nestgelegenheid (speciale kasten), voldoende schuilgelegenheid (dichte hagen), zandplekken voor stofbaden en de aanwezigheid van voedsel. Voor gierzwaluwen is het vooral opletten dat de (beschermd) nestplaatsen niet worden dichtgetimmerd tijdens renovaties. Veel voorlichting geven aan onwetende burgers is de basis van deze vogelbescherming.

Onderzoek aantasting Doornduin

Marian Langeveld

Het Doornduin is een klein oorspronkelijk duingebiedje tussen de Scheveningseweg, Doornstraat en Van Dorpstraat in Scheveningen. Een deel van het gebied is in particulier bezit. In 2015 heeft de AVN de procedures gecheckt en de ongeruste omwonenden van advies gediend. In het ontwerp-bestemmingsplan Statenkwartier bleek een deel van het Doornduin dat in particulier eigendom is (Zusterduin) de bestemming wonen te hebben gekregen.

Project digitale communicatie

Jos Verhoeff

De in 2014 ingebouwde mogelijkheid te doneren via de web site wordt met enige regelmaat gebruikt. Kleine, maar ook grote donaties komen via de doneerknop op de site binnen.

De wandel App is nu ook beschikbaar als Android App, dus geen reden meer om dit niet eens uit te proberen. We zijn benieuwd. Overigens kunt u deze wandelingen ook allemaal vinden op onze web site.

Hoewel Twitter op zij retour is, als sociaal netwerk, posten wij daar onze aankondigingen en opmerkingen op, want het wordt nog steeds goed gelezen door journalisten en beleidsmakers.

Facebook vertoont grote pieken op momenten dat de AVN acties onderneemt of daar bij inhaakt, zoals recent de actie tegen de nieuwe plannen voor het internationale park. In 2014 lag de piek op 200 bereikte personen, eind 2015 op meer dan 1000.

Boomzaken

Bas Steenks

Ook in 2015 heeft boomdeskundige Bas Steenks zich maandelijks ingespannen om kapaanvragen kritisch te bekijken en van een tweede advies te voorzien. Daarmee heeft hij op veel plekken in de stad bomen kunnen behouden die anders een kapvergunning hadden gekregen en waren gesneuveld.

Daarnaast wordt Bas Steenks vaak gevraagd als adviseur bij stedelijke ontwikkelingen waar bomen in het geding zijn. Hij onderhoudt zeer regelmatig contacten met alle groenbeheerders van de stadsdelen en de groendeskundigen van de gemeentelijke afdeling Openbare Ruimte en Groen en het Haagse Ingenieursbureau. Tevens is Bas Steenks lid van de Adviesraad Monumentale Bomen.

Hieronder enkele belangrijke boom-items:

1. Kap lindes van Deventerlaan – Voorburg

In verband met de noodzakelijke vervanging van de riolering in de van Deventerlaan, heeft de gemeente Leidschendam-Voorburg onderzoek laten uitvoeren naar de effecten van dit werk op de 54 lindes in deze laan. Een groot deel van deze bomen stamt nog van de aanplant in 1947 en is vitaal. Volgens het onderzoek zou een groot deel van de bomen uitvallen door te grote wortelschade. Een aantal bewoners van deze laan heeft de AVN verzocht om deze negatieve conclusie te onderzoeken. Op basis van haar onderzoek is de AVN echter van mening dat vrijwel alle bomen met succes zijn te behouden. Het externe onderzoeksbureau is steeds uitgegaan van de meest negatieve veronderstelling van de

te verwachte effecten. De AVN baseert haar verwachtingen op vele praktijkvoorbeelden. Helaas gaf een deel van de bewoners toch de voorkeur aan vervanging van deze bomen. Hier speelde de gemeente op in en besloot te kiezen voor de goedkoopste optie van vervanging door nieuwe bomen.

2. Lindes Laan van Haagvliet – Voorburg

In de Laan van Haagvliet staan 23 lindes, die overlast veroorzaken door de opdruk van verharding door boomwortels en door de vorming van kleverige honigdauw door bladluizen. De gemeente was eerst van plan deze bomen te kappen en te vervangen, maar een aantal bewoners heeft actie ondernomen om de lindes te behouden en heeft onder andere de AVN om advies gevraagd. Na haar onderzoek naar de klachten kwam de AVN tot de conclusie dat er goede mogelijkheden zijn om de huidige wortelopdruk te verhelpen en in de toekomst te voorkomen. Ook is er een methode om de honigdauw te voorkomen door middel van een biologische bestrijding van de bladluis. Door de inzet van de bewoners, ondersteund door het AVN rapport, heeft de gemeenteraad besloten de bomen te behouden.

3. Herinrichting Kerkplein

Voor de herinrichting van het Kerkplein ontving de AVN van de gemeente een uitnodiging voor een oriënterend gesprek. Een belangrijke aanleiding voor dit project vormt de gevaarlijke bestrating rond de Grote Kerk. Verder speelt een wijziging van de ligging van de tramsporen een belangrijke rol in het ontwerp. De doelstelling hierbij is meer groen en verbetering van de historische waardes van dit gebied. Uitgangspunt is behoud van alle bomen, waarbij mogelijk een aantal jonge bomen verplant worden. Tramspoor en bomen mogen elkaar hierbij niet in de weg staan. In totaal staan hier 27 bomen zoals lindes, iepen en twee monumentale platanen. Alle bomen zijn vitaal. Met inbegrip van enkele principeafspraken wordt het schetsontwerp verder uitgewerkt. Mogelijke uitvoering in 2016.

4. Moerweg herinrichting kade

In het kader van het zgn. kadebeleid vindt de voorbereiding plaats van de herinrichting van het laatste stuk kade langs de Moerweg. Dit betreft het deel langs de woonboten, tussen de Melis Stokelaan en de Troelstrakade. Bij deze herinrichting worden onder andere kabels en leidingen vervangen en een voetpad aangelegd, c.q. verlegd. Voor dit werk moet een deel van de groenstrook van vijf meter breed worden ontruimd. De AVN heeft in juni met een medewerker van het Ing. Bureau een schouw gehouden in deze groenstrook. Hierbij zijn principe afspraken gemaakt over te behouden bomen. Hierbij is ook afgesproken om waardevolle grote heesters zo veel mogelijk te behouden, zoals viburnum, kornoelje en vlier. Volgens de boominventarisatie staan in deze zeer dicht begroeide strook 114 bomen, waarvan een groot deel heestervormen, die kapplichtig zijn. Er moeten ca 30 exemplaren gekapt worden, waarvan het grootste deel heestervormen betreft.

5. Lekstraat 160 – kapaanvraag 89 bomen

De omgevingsvergunning voor de kap van 89 bomen is aangevraagd door de bouwer van de parkeergarage aan het Tournooiveld. Deze bomen staan op een terrein langs het spoor in de omgeving van CS en vormen hier een waardevol groenelement. Dit betreft esdoorns, populieren, platanen, elzen en essen met stamomtrek van 50-150 cm. De bouwmaatschappij wil de bomen kappen om opslagruimte te creëren. Dit gegeven vormde voor de AVN aanleiding om eventueel een bezwaarschrift in te dienen. Dit bleek

echter niet nodig, want na contact met de groenbeheerder van stadsdeel Centrum bleek dat deze de vergunningaanvraag had geweigerd goed te keuren.

6. Populieren vervangingsplan

In 2015 presenteerde de gemeente Den Haag haar vervangingsplan voor een deel van het populierenbestand in de stad. Behalve de door de gemeente uitgevoerde, jaarlijkse controle op de veiligheid van alle bomen – de VTA – heeft men nog een aanvullend onderzoek laten uitvoeren naar de veiligheid van de populieren. Hieruit bleek dat 1400 van de in totaal 7000 populieren in de stad te veel risico opleveren en daarom gekapt zouden moeten worden. Het risico van voornamelijk takbreuk is inherent aan de soort, waarbij enkele specifieke soorten extra risico opleveren. De kap zal gefaseerd worden uitgevoerd over een periode van vijf jaar.

Een deel van dit risico zou tijdelijk kunnen worden ondervangen door middel van ingrijpende snoei. Alleen de beperking van dit risico zal slechts enkele jaren effectief zijn. Daarom is in de afweging van de besluitvorming tot kap, heel bewust het financiële aspect meegewogen. Het handhaven van risicopopulieren door het regelmatig snoeien, is financieel zeer discutabel. Daarom kiest de gemeente bewust voor vervanging op kortere termijn, waarbij geïnvesteerd kan worden in de vervanging. Een belangrijke rol in deze besluitvorming vormt ook de huidige claimcultuur waarbij de gemeente aansprakelijk gesteld kan worden voor lichamelijk letsel of materiële schade ten gevolge van takbreuk. De AVN beseft dat de vervanging van fraaie en gezonde populieren emoties oproept en heeft daarom ook intern regelmatig over deze kwestie overleg gevoerd. Ook met de gemeente is over dit onderwerp de nodige intensieve discussie geweest. De AVN is zich er echter terdege van bewust dat er in het recente verleden reeds enkele takbreuken bij populieren hebben voorgedaan waarbij mensen (zwaar) lichamelijk letsel hebben opgelopen. Die aantoonbare ongelukken maken duidelijk dat het risico van veel populieren wel degelijk een cruciale rol speelt in de afweging tot kap. Daarom is de AVN van mening dat, ondanks het verlies van waardevol groen, de vervanging van risicopopulieren een juiste keuze is. In 2015 heeft de AVN twee maal in een artikel in Haagwinde aandacht besteed aan dit onderwerp.

Adviesraad Monumentale Bomen 2014

Bas Steenks

De Adviesraad Monumentale Bomen bestaat uit vier leden, waarvan twee vertegenwoordigers van de AVN. In het verslagjaar bleken weer meerdere kastanjes zodanig aangetast door de kastanjabloedingsziekte, dat hiervoor een kapadvies werd uitgebracht. Dit betrof de volgende bomen: een kastanje aan de Hofzichtlaan, een kastanje aan de Nassaulaan, een kastanje aan de Sophialaan en vijf kastanjes op begraafplaats Oud Eijk en Duinen. Verder moesten twee oude lindes aan de Lange Vijverberg gekapt worden in verband met zwamaantastingen. In verband met de toekomstige herinrichting van de Lange Vijverberg ten behoeve van de aanleg van de Randstadrail, is een advies gegeven voor de kap van twee oude lindes welke een slechte vitaliteit hebben. Daarnaast is een advies voor verplanting gegeven voor vier jonge, vitale lindes. In het Javabosje was een iep aangetast door zwammen en leverde daarom risico. Om die reden is voor deze boom een kapadvies gegeven.

Dennen van het Belvédèreduin Joost Gieskes, Caroline de Jong, Bas Steenks

Over de bijzondere, 100 jarige Corsicaanse dennen van het Belvédèreduin heeft Joost Gieskes een uitgebreide studie geschreven, en recent nog aangevuld en uitgebreid. Corsicaanse dennen zijn na 80 jaar volwassen en daarna groeit de kroon niet of nauwelijks. In februari 2012 zijn er 47 verwijderd, op basis van het advies van Jan den Ouden (Universiteit Wageningen) de dennen voorzichtig te dunnen, en de randen van de dennengroepen dicht te houden. In 2015 zou er volgens het schema weer een dunning plaats vinden. De AVN en de wijkvereniging hebben aangedrongen de dennen te laten staan en in de plaats esdoorns aan te pakken. Bij voorrang degene die concurreren met dennen en eiken.

Nieuwbouwplannen Daal en Bergselaan Daphne Nicolai

De AVN wordt in november door het actiecomité "Bloem en Daal Nee" benaderd over nieuwbouwplannen voor een groot appartementencomplex in de Bloemenbuurt, hoek van de Daal en Bergselaan - Ranonkelstraat. Het bouwplan bestaat uit zestig appartementen verdeeld over negen bouwlagen. Voor de nieuwbouw zal een bosperceel in de hoek van het Stokroosveld moeten verdwijnen. Veel bewoners zijn tegen het nieuwbouwplan en boos dat het plan is gemaakt zonder overleg met hen. Met de bouw van het appartementencomplex wordt een deel van de ecologische verbinding van de Haagse Beek doorbroken. De AVN heeft in maart 2016 een quickscan gemaakt van de natuurwaarde van het terreintje. Daaruit bleek dat het bosje een waardevolle steppingstone is voor vogels en insecten.

Laak Peter Hegi

In Laak waren er twee projecten die opvielen: de herinrichting van een deel van de ecologische verbindingzone langs de Laak en de aanleg van de Rotterdamse Baan. De groenstrook langs de Laak is vanwege de aanleg van de tunnel in de Neherkade heringericht. Er is een nieuw fietspad aangelegd. Na de werkzaamheden zijn struiken gepland. Wat opviel was de matige grond waarmee de groenstrook werd opgevuld, er was veel puin in verwerkt. Zorgen hierover werden gedeeld door de groenbeheerder. Het is voorlopig afwachten hoe de groenstrook zich gaat ontwikkelen. De aanleg van de Rotterdamse Baan heeft grote gevolgen voor de Binckhorst. Er werden heel wat bomen gekapt maar na de werkzaamheden zullen er weer een groot aantal bomen worden geplant. Bij de Vestaweg moesten een aantal bomen wijken voor een nieuwe waterberging. Gelukkig konden een aantal mooie bomen worden gespaard. Bas Steenks heeft samen met Peter Hegi hierover overleg gehad met de groenbeheerder.

Rijswijk Peter Hegi

In Rijswijk werden door de portefeuillehouder de eerste contacten gelegd met ambtenaren die verantwoordelijk zijn voor het groenbeleid. Men staat positief ten opzichte van de bemoeienissen door de AVN. Er moet in Rijswijk heel wat veranderen en men is op zoek naar meer ecologisch verantwoorde vormen van groenbeheer waarbij men duidelijk behoefte heeft aan externe deskundigheid.

Rijswijk zet flink in op bewonersparticipatie. Zo werd in overleg met de buurtbewoners het park Cromvliet heringericht. Dit ging wel ten koste van heel wat struikgewas. De AVN is hierbij niet betrokken geweest, het project kwam te vroeg.

Voorburg, Laan van Haagvliet

Els van Maanen-van Wijlen

Een paar bewoners van de Laan van Haagvliet in Voorburg protesteerden tegen de beslissing van de gemeente de 23 linden in hun Laan te kappen. Ze vroegen mij als actieve KNNV-er hun groep te versterken. Wortelopdruk was het voornaamste gemeentelijke argument.

Door mijn jarenlange lidmaatschap en bekendheid met de werkwijze van de AVN heb ik Bas Steenks om advies gevraagd. Dat heeft geresulteerd in een rapport waaruit bleek dat de ca. 70 jaar oude bomen kerngezond zijn en nog jarenlang mee zouden kunnen. Daarbij adviezen over de mogelijke oplossingen van de wortelopdruk. Dankzij dit rapport heeft de bewonersgroep de raadsleden kunnen overtuigen van de onjuiste gemeentelijke beslissing. (De bomen waren al geblest)!

Dit heeft niet alleen geresulteerd in het behoud van de linden aan de Laan van Haagvliet maar ook in een intentieverklaring grotere zorgvuldigheid te betrachten bij de verzorging van alle laanbomen in Voorburg-Leidschendam.

Dit succes was aanleiding voor een publieksactie in de buurt. Het huis aan huis bezorgen van de nieuwste Haagwinde met een artikel over hun Laan leverde 10 nieuwe leden op.

Zienswijze Rijnlandroute

Fer von der Assen

In de doelstellingen staat uitdrukkelijk dat de AVN een natuurbeschermings-organisatie is voor Den Haag en omstreken. Die omstreken reiken tot aan Leiden en precies op de rand van het poldergebied heeft de provincie plannen om een verkeersverbinding aan te leggen tussen de A4 en A44: de Rijnlandroute. De consequenties van de aanleg van deze weg zullen groot zijn voor het polderlandschap. Uitgerekend deze Papenwegsepolder is een uitstekend weidevogelgebied met hoge broedresultaten. De AVN heeft zich dus aangesloten bij het leger van protesten tegen deze routelocatie. Voor de weg er daadwerkelijk ligt zal er nog een lange procedure gelopen moeten worden, waarbij de soort uitvoering nog aan alle kanten kan worden bijgeslepen. Nu al wordt het tunneltracé bij Voorschoten en onder het spoor langer dan oorspronkelijk gepland. We zijn eigenlijk pas gelukkig als het hele traject door de polder ook ondergronds zou komen te liggen. Ook in 2015 is nog de nodige actie ondernomen. Ondanks vertraging in de procedures lijkt de aanleg van de weg onontkoombaar. Op dit moment wordt er vooral gefocust op plan B. De aanleg van compenserende maatregelen om te zorgen dat de kwaliteit van het weidevogelgebied toch in stand gehouden kan worden. Dat wordt gedaan door aanleg van plas-draspercelen die aantrekkelijk zijn voor weidevogels. De agrariërs die daarvoor land moeten inleveren worden door de overheid financieel gecompenseerd. Verder wordt momenteel nog onderhandeld over een robuuste ecotunnel onder de A-44.

Duivenvoordse- en Veenzijdsepolder

Aletta de Ruiter

Het poldergebied vlak over de grens met Mariahoeve lag in 2015 niet meer onder vuur. De provincie heeft onder druk van de natuurorganisaties de plannen voor een recreatief fietspad langs de Veenwetering definitief teruggedraaid, en ook de openbare voetpaden

door de polder worden niet uitgevoerd. De AVN vindt ontsluiting van de Veenzijdse-polder geen goed idee omdat dit grote verstoring van het veenweidelandschap met zich meebrengt. Deze polder is een van de weinige stiltegebieden in de drukke Randstad en daardoor extra waardevol voor de natuur. Ook de aldaar gevestigde agrariërs zitten niet te wachten op publiek over het erf.

In samenwerking met alle belangenpartijen die zich over het gebied bekommeren is een alternatief plan opgezet waarbij de polder incidenteel en onder leiding toegankelijk is voor een klein geïnteresseerd publiek. Deze excursies worden jaarrond eens per maand gegeven. De excursieleiders geven uitleg over de verschillende natuur- en landschap-aspecten van de polder. Op die manier is iedereen in de gelegenheid om het gebied te beleven en is het risico van verstoring uitgesloten. Naast deze excursies is ook een kleine uitbreiding van het laarzenpad dan vanaf Leidschendam gerealiseerd. Dit loopt uitsluitend langs de rand van het gebied. Naast het fietspad van de Duivenvoordselaan is onlangs een extra wandelpad aangelegd dat meer uitzicht geeft op de polder zonder dat er verstoring optreedt. Op deze manier is er toch tegemoet gekomen aan de recreatieve wens van de beleidsmakers.

Natuur in bestemmingsplannen

Caroline de Jong

In vorige jaren heeft de AVN samen met andere organisaties geprobeerd te bereiken dat groen uit Stedelijke Ecologische Hoofdstructuur de bestemming 'natuur' zou krijgen, zoals dat in eerdere bestemmingsplannen als bijv. Duttendel het geval was. De toenmalige wethouders hebben daaraan geen gehoor gegeven, hoewel we wel een belofte van de Burgemeester kregen dat aanwezige natuurwaarden beschermd zouden blijven.

Daarna ging het in de ontwerpen helaas van kwaad tot erger. Het lijkt wel of 'natuur' of zelfs 'natuurwaarden' in Haagse bestemmingsplannen een taboewoord is geworden. Dat terwijl in het Groene Beleidsplan 'Groen kleurt de stad' nagenoeg alle groengebieden en verbindingzones worden beschreven als 'groen van belang voor de natuur'.

Werden de Scheveningse Bosjes in de regels nog bestemd als natuurgebied, kregen de Nieuwe Scheveningse Bosjes in eerste instantie in het Ontwerp-Bestemmingsplan de bestemming 'groen'. Geen onderscheid met bijvoorbeeld een plantsoen of een berm. In het Statenkwartier ligt een hotspot van biodiversiteit, het Doornduin. Dat kreeg in het Ontwerp deels de bestemming tuin of wonen, in plaats van groen zoals voorheen het geval was. De AVN schreef in beide gevallen een zienswijze.

Daaraan heeft de gemeente gelukkig gehoor gegeven. De gebieden kregen als bestemming 'Bos' respectievelijk 'Groen-park' of deels 'Tuin'. In de regels staat dat het gebied bestemd is voor het in stand houden van de ecologische verbindingzone. Maar het woord natuur komt merkwaardiger wijze niet meer voor in de regels, ook waar het 'groen van belang voor de natuur' betreft.

Volgens bovenstaand beleid van de gemeente krijgen natuurgebieden die onderdeel uitmaken van de (landelijke en provinciale) Ecologische Hoofdstructuur nog wel de bestemming 'natuur'. Daarbij worden onder andere Sorghvliet en de Haagse Beek voor Den Haag genoemd. In het Concept Bestemmingsplan 'Zorgvliet en World Forum' was park Sorghvliet inderdaad keurig bestemd als natuur. Maar de Haagse Beek niet. Daar heeft de AVN op gewezen in haar zienswijze.

Zienswijzes etc.

De reacties die de AVN naar de overheid stuurt als reactie, zienswijze, bezwaar of advies zijn terug te vinden op de website www.avn.nl/zienswijze. In 2015 waren dat 3 zienswijzes, 1 bezwaar, 2 inspraken in een raadscommissie en 1 advies:

2015-12-21 Zienswijze Ontwerpbestemmingsplan Zorgvliet

2015-11-11 Zienswijze Ontwerpbestemmingsplan Statenkwartier

2015-07-07 Zienswijze Ontwerpbestemmingsplan Belgisch Park